

Guia Docent de l'assignatura

Any 2024 - 2025

CURES INFERMERES ENS SALUT MENTAL

Codi: 106114

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500891 Infermeria	OB	3	2

Contacte	Ús dels idiomes
<p>Responsable:</p> <p>De Francisco Prófumo, Seyla sdefrancisco@santpau.cat</p> <p>Professorat:</p> <p>De Francisco Prófumo, Seyla sdefrancisco@santpau.cat</p> <p>Campillo Zaragoza, Beatriz bcampillo@santpau.cat</p>	<ul style="list-style-type: none">Grup 1 : Català

Prerequisits

No hi ha prerequisits oficials, però és aconsellable haver assolit els coneixements de les assignatures: Bases Teòriques d'Infermeria, Bases Metodològiques d'Infermeria i Ètica i Legislació, Educació per la Salut i Comunicació Terapèutica.

Contextualització i objectius

Aquesta assignatura forma part del mòdul de formació Ciències de la Infermeria, matèria Infermeria Clínica i està planificada al sisè semestre del grau. Està orientada al grup de població adulta en risc de pèrdua de salut o en situació de malaltia.

Ens trobem en una era de grans avenços tecnològics que aporten formes de vida més evolucionades amb grans repercussions per a la humanitat, entre elles podem anomenar la longevitat de la vida. Tot això implica una gran preocupació per arribar al major grau de benestar de l'individu que gaudeix de salut o pateix una malaltia ja sigui física o mental. Hem de tenir en compte la concepció de malaltia psiquiàtrica que al llarg dels segles ha estat condemnada per la societat, i en l'actualitat continuen existint perjudicis entorn al pacient psiquiàtric.

Tant els pacients ingressats a l'hospital com els que acudeixen als serveis d'atenció primària, presenten una elevada prevalença de depressió, psicosis, trastorns d'ansietat, síndromes confusionals, de drogodependències i de trastorns de personalitat. Aquestes problemàtiques psiquiàtriques poden generar importants dificultats pel que fa a les relacions entre els pacients i els professionals de la salut.

Per tant, considerem necessari que l'estudiant gràcies als conceptes d'aquesta unitat temàtica sigui capaç de veure al malalt/a psiquiàtric com un pacient més i, per tant, col·labori en la seva reinserció com a persona que té unes necessitats ben determinades dins la nostra societat.

El propòsit d'aquesta assignatura és que l'alumnat adquireixi els coneixements bàsics que li permetin establir mesures de protecció i foment de la salut mental als individus o grups, detectar la potencial aparició dels trastorns psíquics en els individus i, prestar les cures d'infermeria adients.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

1. Promoure la salut mental dels usuaris de la sanitat.
2. Identificar les malalties psiquiàtriques més freqüents i les seves possibles relacions amb situacions problemàtiques a nivell biopsico-socio-cultural.
3. Desenvolupar actituds i conductes terapèutiques, davant de persones que pateixen malalties psiquiàtriques.
4. Identificar les cures i intervencions infermeres dirigides a la persona amb problemes de salut mental.
5. Descriure les cures orientades a la promoció i educació per la salut mental.
6. Aplicar els coneixements adquirits en les cures infermeres.

Competències i resultats d'aprenentatge

Competència	Resultats d'aprenentatge
ESPECÍFIQUES	
E01. Prestar una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut de les persones que s'atenen, d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen en les normes legals i deontològiques aplicables.	E01.20. Identificar els problemes de salut mental més prevalents, llurs manifestacions clíniques i factors influents, així com les cures infermeres específiques. E01.23. Descriure intervencions orientades a la readaptació de la vida diària mitjançant recursos de proximitat i recolzament.
E02. Planificar i prestar cures d'infermeria adreçades a les persones, família o grups, enfocades als resultats en salut, avaluant llur impacte mitjançant guies de pràctica clínica i assistencial, que descriuen els processos pels quals es diagnostica, tracta o cuida un problema de salut.	E02.01. Identificar les guies de pràctica clínica i assistencials relacionades amb l'atenció a les demandes de salut de les persones durant tot el cicle vital i en les alteracions que es puguin presentar.
E05. Dissenyar sistemes de cures adreçades a les persones, família o grups, avaluant llur impacte i establint les modificacions oportunes.	E05.06. Aplicar els coneixements sobre la fisiopatologia i els condicionants de la salut en les cures infermeres.
E09. Fomentar estils de vida saludables, l'autocura, tot recolzant el coneixement de les conductes preventives i terapèutiques.	E09.05. Identificar els factors de risc determinants en el procés de salut-malaltia a nivell físic, emocional, social i ambiental.
E10. Protegir la salut i el benestar de les persones, família o grups atesos tot garantint la seva seguretat.	E10.07. Descriure les normes de seguretat a tenir en compte davant de problemes produïts per situacions clíniques relacionades amb l'administració farmacològica d'acord a la normativa vigent.
E20. Utilitzar la metodologia científica a les seves intervencions.	E20.03 Desenvolupar habilitats d'aplicació del mètode científic a les intervencions infermeres.
GENERALS / BÀSIQUES	
G01. Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.	G01.03. Adquirir i utilitzar els instruments necessaris per a desenvolupar una actitud crítica i reflexiva.
G02. Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.	G02.01. Identificar les implicacions socials, econòmiques i mediambientals de les activitats acadèmiques i professionals de l'àmbit de coneixement propi.
G03. Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.	G03.02. Analitzar críticament els principis i valors que regeixen l'exercici de la professió infermera. G03.03. Analitzar les dificultats, els prejudicis i les discriminacions, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

<p>G04. Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.</p>	<p>G04.01. Identificar la intersecció entre la desigualtat de gènere amb altres eixos de desigualtat (edat, classe, origen, racialització, ètnia, sexualitat i identitat/ expressió de gènere, diversitat funcional, i altres).</p> <p>G04.05. Identificar estratègies per prevenir la violència de gènere.</p>
<p>B01. Que els estudiants hagin demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i es sol trobar a un nivell que, si bé se secundar en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.</p>	
<p>B03. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.</p>	

Contingut

MÒDUL 1. Infermeria i Salut Mental: Conceptes generals

Tema 1. Evolució històrica de la Psiquiatria.

Concepte de malaltia psiquiàtrica al llarg de la Història.

Naixement de la disciplina de la infermera psiquiàtrica.

Tema 2. Models d'assistència psiquiàtrica i salut mental.

Concepte de salut mental i malaltia psiquiàtrica.

Models conceptuals d'assistència. Incidència de la infermeria en el seu tractament.

Diagnòstics mèdics i diagnòstics d'infermeria.

Tema 3. Situació actual de l'assistència psiquiàtrica en el nostre país.

Pla d'assistència psiquiàtrica de l'OMS. Pla de reforma psiquiàtrica a Catalunya.

Tema 4. Infermeria psiquiàtrica.

Concepte d'infermeria psiquiàtrica.

Cures d'infermeria en psiquiatria.

Tema 5. Paper de la infermeria en les malalties psiquiàtriques.

Comunicació. Comunicació terapèutica.

Tema 6. Valoració en infermeria psiquiàtrica.

Recollida de dades.

Entrevista. Concepte de límit. Característiques dels límits. Aplicació dels límits. Avaluació.

Tema 7. Marc ètic i legal de la intervenció en la salut mental.

Tema 8. Dona i Salut Mental

MÒDUL 2 Infermeria clínica de l'adult amb malalties mentals: Problemes específics de salut mental.

Tema 9. Introducció.

Classificació en psiquiatria. Definició dels signes i símptomes psiquiàtrics típics (semiologia)

Tema 10. Atenció d'infermeria en els trastorns psiquiàtrics orgànics.

Concepte i generalitat. Alteració de les necessitats.

Principals diagnòstics d'infermeria associats a trastorns psiquiàtrics orgànics.

Intervenció d'infermeria.

Tema 11. Atenció d'infermeria en les psicosis (funcionals).

Concepte i generalitat. Alteració de les necessitats.

Principals diagnòstics d'infermeria associats a trastorns psicòtics.

Intervenció d'infermeria. Cas clínic d'esquizofrènia.

Tema 12. Atenció d'infermeria en els trastorns afectius.

Concepte i generalitat. Alteració de les necessitats.

Principals diagnòstics d'infermeria associats a trastorns afectius.

Intervenció d'infermeria.

Cas clínic de trastorn de depressió major i de trastorn maníac depressiu fase maníaca.

Tema 13. Atenció d'infermeria en els trastorns d'ansietat.

Concepte i generalitat. Alteració de necessitats.

Principals diagnòstics d'infermeria associats a trastorns d'ansietat.

Intervenció d'infermeria. Cas clínic d'un trastorn de neurosi histèrica i de TOC.

Tema 14. Atenció d'infermeria en els trastorns de personalitat.

Concepte i generalitat. Alteració de les necessitats.

Principals diagnòstics d'infermeria associats a trastorns de personalitat.

Intervenció d'infermeria.

Tema 15. Atenció d'infermeria en els trastorns de la conducta alimentaria.

Concepte i generalitat. Alteració de les necessitats.

Principals diagnòstics d'infermeria associats a trastorns de la conducta alimentaria.

Intervenció d'infermeria.

Tema 16. Atenció d'infermeria en els trastorns de la conducta addictiva.

Concepte i generalitat. Alteracions de les necessitats.

Principals diagnòstics d'infermeria associats a trastorn de la conducta addictiva.

Intervenció d'infermeria.

Tema 17. Atenció d'infermeria en la salut mental infant-juvenil.

Concepte i generalitat

Intervenció d'infermeria.

Tema 18. Promoció de la salut mental i prevenció de problemes de salut mental. Nous horitzons. Intervenció d'infermeria.

Tema 19. Sexualitat i salut mental.

Tema 20. Teràpies biològiques: psicofàrmacs i teràpia electro convulsiva.

Tema 21. Urgències de Psiquiatria.

Conducta agressiva: Concepte i generalitats. Alteració de les necessitats.

Principals diagnòstics d'infermeria associats a la conducta agressiva.

Intervenció d'infermeria.

Conducta suïcida: Concepte i generalitat. Alteracions de les necessitats.

Principals diagnòstics d'infermeria associats a la conducta suïcida.

Intervenció d'infermeria.

Crisis de pànic: Concepte i generalitat. Alteracions de les necessitats.

Principals diagnòstics d'infermeria associats a les crisis de pànic.

Intervenció d'infermeria.

Metodologia

En aquesta assignatura es proposa diferents activitats basades en metodologies d'aprenentatge actives centrades en l'estudiant. Així es perfila un plantejament en el qual combinen tècniques didàctiques tradicionals amb altres més actives amb la finalitat de fomentar l'aprenentatge significatiu. En el quadre que hi ha a continuació es mostra la planificació de les activitats dirigides, supervisades i autònomes.

L'estudiant ha d'assistir als laboratoris/seminaris programats abans de realitzar la pràctica clínica en centres assistencials que permeten l'adquisició d'habilitats clíniques mitjançant la manipulació simulada de procediments i tècniques. L'assistència és obligatòria al 100%.

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Teoria (TE): Pràctiques a l'aula (PAUL):	33	1,32	<i>E01.20, E01.23, E02.01, E05.06, E09.05, E10.07, E20.03 B01, B03</i>
Seminaris (SEM):	12	0,48	<i>G01.03, G02.01, G03.02, G03.03, G04.01, G04.05</i>
Tipus: Supervisades			
Tutories programades:	1	0,04	<i>E02.01, E09.05, G01.03, G02.01, G03.02, G03.03 G01.03, G02.01, G03.02, G03.03, G04.01, G04.05 E01.23, E05.06, E09.05, E10.07, E20.03 B01, B03 G01.03, G03.02, G03.03, G04.01, G04.05</i>
Tipus: Autònomes			
Estudi personal consultes bibliogràfiques i documents. Elaboració de treballs.	90	3,6	<i>E01.20, E01.23, E02.01, E05.06, E09.05, E10.07, E20.03 B01, B03 G01.03, G02.01, G03.02, G03.03, G04.01, G04.05</i>

El professorat destinarà aproximadament uns 15 minuts un cop finalitzada l'assignatura a permetre que els seus estudiants puguin respondre les enquestes de valoració sobre l'actuació docent i l'assignatura.

Avaluació

L'alumnat disposa d'una única convocatòria per curs acadèmic per a superar l'assignatura. Els estudiants que tinguin previst inassistències o desordres de puntualitat, ho han de comunicar al inici del curs.

La progressió acadèmica i l'aprovació de l'assignatura es valora mitjançant:

Avaluació continuada

Es porta a terme una avaluació continuada i sumativa al llarg del semestre mitjançant 5 instruments d'avaluació:

- **Seminaris (20%)** La assistència als seminaris teòric-pràctics és obligatòria. S'avaluarà mitjançant la participació activa, casos pràctics, resolució de problemes i activitats reflexives.
- **Avaluació escrita (40%)** : prova objectiva
- **Avaluació escrita (10%)**: prova d'assaig breu
- **Entrega d'informes (10%)**: Treball escrit individual
- **Entrega d'informes (20%)**: Treball escrit grupal

La qualificació de l'assignatura ve donada per la suma ponderada de les notes obtingudes en aquestes proves.

Es considera requisit indispensable per aprovar l'avaluació continuada haver obtingut una puntuació mínima de 5 sobre 10 en cadascuna de les proves.

Es considera requisit indispensable per aprovar l'avaluació continuada haver entregat tots els treballs realitzats en el període establert.

En les proves tipus test les respostes negatives resten segons la següent fórmula:

$x = \text{encerts} - (\text{errors} / n - 1)$, sent n el nombre d'opcions de resposta.

Les activitats i/o treballs de la formació continua s'han de lliurar, en format paper o en format digital al campus, en les dates concertades el primer dia de la presentació de l'assignatura. Els treballs s'han de regir amb la normativa de presentació de treballs de l'EUI.

Es realitzarà retroacció del resultats de les proves d'avaluació a través de l'aula i de tutories si s'escau.

La rúbrica d'avaluació del treball està disponible a l'aula virtual.

Qualificació

- 0 a 4,9: Suspens
- 5,0 a 6,9: Aprovat
- 7,0 a 8,9: Notable
- 9,0 a 10: Excel·lent (en el cas que l'estudiant hagi obtingut una nota igual o superior a 9 podrà optar, a criteri del professor/a, a una matrícula d'honor).

Activitat de recuperació

1. Es determina una única data per a l'activitat de recuperació per a tots els estudiants.
2. Es proposa una activitat de recuperació als estudiants que hagin estat avaluats prèviament per un conjunt d'activitats el pes mínim dels quals equivalgui a 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura i que hagin obtingut una nota final inferior a 5 i superior a 3,5.
3. Aquesta prova consistirà en una activitat avaluativa de la/les prova/es no superades.
4. Les proves de recuperació seran determinades pel professorat.
5. El professorat pot excloure del procés de recuperació aquelles activitats que, per la seva naturalesa, consideri que no son recuperables.
6. En el cas que l'estudiant superi la prova de recuperació corresponent a la part suspesa, la nota màxima d'aquesta serà un 5.
7. La nota de la recuperació substituirà la nota obtinguda originalment i es re calcularà la nota ponderada final.
8. Un cop superada l'assignatura, aquesta no podrà ser objecte de nova avaluació.

No evaluable

Quan l'alumnat no hagi aportat prou evidències que permetin una qualificació global de l'assignatura, en l'acta es consigna la qualificació com a "no evaluable".

Són motiu de manca d'evidències suficients si l'estudiant no ha participat en cap activitat de l'avaluació continuada.

Revisió de la prova escrita

Una vegada publicada la nota final, l'estudiant pot sol·licitar la revisió de la prova final en el període establert. No s'accepten sol·licituds de revisió en dates fora d'aquest període.

Procediment en cas de còpia / plagi

La còpia o plagi en qualsevol tipus d'activitat d'avaluació constitueixen un delicte, i es penalitzarà amb un 0 com a nota de l'assignatura perdent la possibilitat de recuperar-la, tant si és un treball individual com en grup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0).

1. Si durant la realització d'un treball individual a classe, el/la professor/a considera que un estudiant està intentant copiar o se li descobreix algun tipus de document o dispositiu no autoritzat pel professorat, es qualificarà el mateix amb un 0, sense opció de recuperació, i per tant, tindrà suspesa l'assignatura.
2. Es considerarà que un treball, activitat o examen està "copiat" quan reproduceix tot o una part significativa del treball d'un/a mateix/a, d'un altre company o companya.
3. Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan es presenta com a propi una part d'un text d'un autor o autora sense citar les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital.

Aspectes de l'avaluació relacionats amb valors i actituds

1. El/la professor/a podrà disminuir, entre 1 i 2 punts la nota de l'assignatura quan de manera reiterada, l'estudiant no respecti les indicacions del comportament en l'aula i/o pertorbi el funcionament normal de la mateixa.
2. "No es tolerarà cap falta de respecte a les companyes, als companys o al professorat. Tampoc es toleraran actituds homòfobes, sexistes o racistes. Qualsevol estudiant en què es detectin alguna de les actituds anteriorment descrites, se'l qualificarà de suspès a l'assignatura."

Aspectes formals de treballs escrits

En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació.

Altres consideracions

1. Totes les proves avaluatives estaran publicades en la programació diària i en el calendari de les activitats formatives i avaluatives.
2. L'alumnat que repeteix l'assignatura pot sol·licitar al començament de curs realitzar només una avaluació de síntesi final (article 117, pàgina 46 de la Normativa acadèmica de la Universitat Autònoma de Barcelona (Aprovada per acord del Consell de Govern de 7 de juliol de 2022, i modificada per acord de Consell de Govern d'1 de febrer de 2023)).

Els estudiants en segona o més matrícula que s'hagin presentat a totes les proves d'avaluació el curs anterior, poden optar a avaluar-se amb una única activitat d'avaluació de síntesi. Aquesta activitat consistirà en un examen en finalitzar l'assignatura coincidint amb l'examen escrit de l'assignatura. Els estudiants en segona o més matrícula que vulguin optar a l'examen de síntesi ho han de comunicar per escrit al professorat responsable de l'assignatura dues setmanes abans de la data publicada.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'Aprenentatge
Assistència i participació activa en classes i Seminaris. Casos pràctics i resolució de problemes.	20%	2	0,08	E01.23, E02.01, E05.06, E10.07, E20.03 B01 G01.03, G02.01, G03.02, G03.03, G04.01, G04.05
Avaluacions escrites: Proves objectives	40%	2	0,08	E01.20, E01.23, E02.01, E05.06, E09.05, E10.07, E20.03 B01 G02.01, G04.01, G04.05
Avaluacions escrites: Prova d'assaig breu	10%	0,5	0,02	E01.20, E01.23, E02.01, E05.06, E09.05, E10.07, E20.03 B01 G02.01, G04.01, G04.05
Entrega d'informes: Treball escrit (individual)	10%	1	0,04	E01.23, E05.06, E09.05, E10.07, E20.03 B01, B03 G01.03, G02.01, G03.02, G03.03, G04.01
Entrega d'informes: Treball escrit (grup)al	20%	2	0,08	E01.20, E01.23, E02.01, E05.06, E09.05, E10.07, E20.03 B01, B03 G01.03, G02.01, G03.02, G03.03, G04.01, G04.05

Bibliografía

Llibres:

ENFERMERÍA PSIQUIÁTRICA Y DE SALUD MENTAL. CONCEPTOS BÁSICOS. 2 VOLS.

Autors: Jonhson B.

Edició: Madrid: Mac Graw Hill Interamericana 1999

ISBN: 978-84-8086-481-7

DIAGNÓSTICOS ENFERMEROS: DEFINICIONES Y CLASIFICACIÓN 2021-2023

Autors: Nanda Internacional.

Edició: Elsevier Espanya S.L 2021

ISBN: 978-8413821276

ENFERMERÍA PSIQUIÁTRICA Y DE SALUD MENTAL. CONCEPTOS BÁSICOS.

Autors: Shives, L.R (2007)

Edició: Madrid: Mac Graw Hill Interamericana 2007

ISBN 978-84-481-4661-0

INTRODUCCIÓN A LA PSICOPATOLOGÍA Y LA PSQUIATRÍA

Autors: Vallejo J

Edició: 6ª edició. Barcelona : MASSON 2006

GUÍA PRÁCTICA DE INFORMES DE ENFERMERÍA EN SALUD MENTAL

Autors: Tejedor Mª Jesús; Etxabe Mª Pilar

Edició: Barcelona: editorial Glosa 2007

ISBN 978-84-7429-361-6

PSICOFARMACOLOGÍA. GUÍA PARA PROFESIONALES DE LA SALUD, LA EDUCACIÓN Y LA JUSTICIA

Autors: Urra J

Edició: Eos Psicología 2018

ISBN 978-849727807

PSICOFARMACOLOGÍA. GUÍA PARA PROFESIONALES DE LA SALUD, LA EDUCACIÓN Y LA JUSTICIA

Autors: Urra J

Edició: Eos Psicología 2018

ISBN 978-849727807

DSM-5 CASOS CLÍNICOS

Autors: Barnhill, John W

Edició: Panamericana 2015

ISBN 978-8498359213

Enllaços web:

- <http://www.feafes.com/FEAFES/HOME>
- <http://www.psiquiatría.com>
- <https://www.som360.org/es>
- https://salutweb.gencat.cat/ca/el_departament/ambits-estrategics/atencio-salut-mental-addiccions/pla-director/
- <https://www.nnnconsult.com/>

Programari

- Moodle
- Mendeley
- Kahoot
- Genially
- Canva
- Google Forms

